

Zdeněk Pousta. Jaroslav Císař. Astronom a diplomat v Masarykových službách. Praha: Vyšehrad 2016, 352 s.

Jan Zouhar

Autor skvěle využil toho, že život předních osobností veřejného, politického a kulturního života je zpravidla úzce spojen s významnými historickými událostmi a mnohdy se zásadními společenskými přeměnami. V plné míře to platí i pro Jaroslava Císaře (1894–1983), jehož život a dílo představuje českému čtenáři monografie Zdeňka Pousty, kterou v edici Velké postavy českých dějin vydalo nakladatelství Vyšehrad.

Na základě podrobného archivního studia a analýzy dalších významných dokumentů představil autor mimořádně bohatý život Jaroslava Císaře, jeho americký pobyt v letech 1912–1918, jeho práci v Českém národním sdružení, účast na československém osvobozeneckém hnutí v letech I. světové války, osudové setkání s T. G. Masarykem, působení ve funkci jeho osobního tajemníka od června 1918 do dubna 1920 i pozdější kontakty ve 20. letech a spolupráci na vydání Světové revoluce, účast na československém odboji během I. světové války, poválečné působení na londýnské československé ambasádě, ale také konflikty s A. Rašínem na základě článku v *Timesech*, přátelství s K. Čapkem a kontakty s A. Novákem, i Císařovy pozoruhodné aktivity vědecké (astronom a matematik) a umělecké.

Pousta ukazuje, že Císař si byl velmi dobře vědom role tisku a veřejných přednášek

při utváření veřejného mínění. Po návratu do Brna se stal ekonomickým ředitelem *Lidových novin*, přeložil Carrollovu *Alenku*, inicioval vznik časopisu *Věda a život* (1934). Autor sleduje události po Mnichovu, Císařův odjezd do Anglie, jeho účast na československém vysílání BBC a práci ředitele Československého studijního ústavu, jeho návrat do Prahy v roce 1947, následky únorového převratu a jeho odjezd v roce 1948 do Skotska k práci v astronomické observatoři v St. Andrews, účast na záchraně Masarykových rukopisů, pobyt na Malte a komplikace při definitivním návratu do Československa v roce 1980.

Autor nás poutavě a s vysokou vědeckou akribií provází Císařovým často velmi dobrodružným životem, přesvědčivě prokazuje Císařovo hluboké a oddané vlastenectví. Velmi působivá jsou vykreslení atmosféry veřejného a společenského života (například Brno ve 20. letech 20. století, život ve Víru na Českomoravské vysočině, vysílání BBC za války apod.). Kniha je doplněna obsáhlou bibliografií, jmenovým a místním rejstříkem.

Text speciální vědecké monografie z oblasti životopisných prací je nesporně pozoruhodný výsledek důkladné a pečlivé analýzy životních osudů významné osobnosti našich politických a kulturních dějin 20. století.

prof. PhDr. Jan Zouhar, CSc.

Katedra filozofie, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita

Arna Nováka 1, 602 00 Brno, Česká republika

zouhar@phil.muni.cz
